

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
  2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
  3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr



## ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ 8.10.2023

### ΚΕΙΜΕΝΟ 1

#### Η διαφορετικότητα της γλώσσας

*Το κείμενο είναι απόσπασμα από το βιβλίο του Χρίστου Α. Τσολάκη, Ομότιμου Καθηγητή του ΑΠΘ, «Από τα γράμματα στη γλώσσα». Αναδημοσιεύτηκε στο περιοδικό Φιλολόγος το 2013 (τ. 152, σελ. 321).*

Το σημαντικότερο ίσως γνώρισμα της γλώσσας είναι η διαφορετικότητα. Η γλώσσα αποτελείται από αντίθετα στοιχεία. Το **καθετί** σ' αυτήν είναι μοναδικό. Το **κάθε** φώνημα μοναδικό. Η **κάθε** λέξη, η **κάθε** φράση, η **κάθε** πρόταση συνεισφέρουν στον λόγο και παραμένουν μοναδικά και ανεπανάληπτα. Τίποτε δεν είναι το ίδιο με το άλλο. Κι όμως τα πάντα πειθαρχούν στο νόημα της τέχνης και του λόγου.

Η γλώσσα, λοιπόν, αναδύεται, ως κοινωνικό προϊόν, μέσα από την ανθρώπινη κοινότητα με πλήθος γλωσσικές ποικιλίες που αντιστοιχούν στις κοινωνικές ποικιλίες. Η γλώσσα δηλαδή λειτουργεί σε πολλά επίπεδα και ανθίζει με ποικίλους τρόπους προφορικού και γραπτού λόγου, δημιουργώντας αμέτρητα κείμενα: που γράφονται και ακούγονται, ποιητικά και πεζά, λόγια και λαϊκά, περιγραφικά και αφηγηματικά, αποδεικτικά και κριτικά, πολιτικά και ρητορικά, ιστορικά και φιλοσοφικά, του θεάτρου και του κινηματογράφου, της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου, των αθλητικών σχολίων και των θρησκευτικών τελετών, των τίτλων και των διαφημίσεων, των περιθωριακών, της πιάτσας και του σαλονιού, του σπιτιού και της υπηρεσίας, κείμενα όλων των εκφάνσεων και όλων των στιγμών της ζωής, κείμενα, κείμενα, κείμενα, που ασταμάτητα υφαίνουν τις σχέσεις μας, την επικοινωνία μας, τον πολιτισμό μας.

### ΚΕΙΜΕΝΟ 2

#### Η σημασία της γλώσσας

Είναι κοινός τόπος ότι η γλώσσα είναι το πολύτιμο όργανο που εκφράζει τους στόχους και τα αισθήματα των ανθρώπων. Μέσα από τη γλώσσα πραγματώνεται ο άνθρωπος σε όλες τις εκδηλώσεις και τις δραστηριότητές του. Η γλώσσα διαλαλεί – κυριολεκτικά – την αξία και το μεγαλείο της ανθρώπινης ουσίας. Είναι ένας ζωντανός οργανισμός που παρακολουθεί τις εξελίξεις του ανθρώπινου πολιτισμού, που καταμετρά τις διακυμάνσεις στην πτώση και την άνοδο, στην άνθηση και την παρακμή της πνευματικής ιστορίας του ανθρώπινου γένους. Η γλώσσα έχει απόλυτη αντιστοιχία με τη σκέψη, νοσεί ή ισορροπεί αντίστοιχα με τα νοσήματα ή την ισορροπία του νου.

Η γλώσσα υπάρχει, επειδή υπάρχει ο άλλος, που ακούει. Ο λόγος δεν είναι έρημος και η γλώσσα δεν ζει ερήμην των ανθρώπων. Είναι το πρώτο και κυρίαρχο βήμα από το Εγώ στο Εσύ. Με τη γλώσσα γίνεται μετάβαση του ανθρώπου στον Άλλον και μόνο μέσα απ' αυτήν επιτελείται το θαυμάσιο μυστήριο της επικοινωνίας.

Αρ. Σκιαδάς, απόσπασμα

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
  2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
  3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

### ΘΕΜΑ Α

**A1.** Με βάση το περιεχόμενο του **Κειμένου 2**, να παρουσιάσετε σε μία παράγραφο (60-80 λέξεων) τη σημασία που έχει η γλώσσα τόσο για τον ίδιο τον άνθρωπο όσο και για τον πολιτισμό.

**Μονάδες 20**

### ΘΕΜΑ Β

**B1.** Να χαρακτηρίσεις το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων ως **Σωστό** ή **Λάθος**, σύμφωνα με τα **Κείμενα 1 και 2** (δεν χρειάζεται αναφορά σε χωρία των κειμένων):

- α. Η διαφορετικότητα χαρακτηρίζει τη γλώσσα. (Κείμενο 1)
- β. Ο γραπτός λόγος υπερτερεί έναντι του προφορικού. (Κείμενο 1)
- γ. Η επανάληψη της λέξης «κάθε» στην 1η παράγραφο του Κειμένου 1, υπογραμμίζει τη σημαντικότητα όλων των στοιχείων που συναποτελούν τη γλώσσα. (Κείμενο 1)
- δ. Μέσω της γλώσσας ο άνθρωπος μπορεί να εκφραστεί και να επικοινωνήσει με το περιβάλλον του. (Κείμενο 2)
- ε. Η γλώσσα δεν σχετίζεται με τον πολιτισμό και την ιστορία των λαών. (Κείμενα 1 και 2)

**Μονάδες 10**

**B2. α)** *Είναι κοινός τόπος ότι η γλώσσα είναι το πολύτιμο όργανο που εκφράζει τους στόχους και τα αισθήματα των ανθρώπων. (Κείμενο 2)*

Ποια λειτουργία της γλώσσας (κυριολεκτική-μεταφορική) επέλεξε ο συγγραφέας στο παραπάνω απόσπασμα; (μονάδες 5) Τι προσπαθεί να πετύχει με τη συγκεκριμένη επιλογή; (μονάδες 5)

**Μονάδες 10**

**B2. β)** *Η γλώσσα διαλαλεί – κυριολεκτικά – την αξία και το μεγαλείο της ανθρώπινης ουσίας. (Κείμενο 2)*

Ποια σύνταξη (ενεργητική-παθητική) προτιμήθηκε στην παραπάνω πρόταση; (μονάδες 5) Να εξηγήσετε την επιλογή (μονάδες 5) και στη συνέχεια να ξαναγράψετε την πρόταση, μετατρέποντας τη σύνταξη στην άλλη φωνή. (μονάδες 5)

**Μονάδες 15**

### ΘΕΜΑ Γ

**Γ1.** Ποιον τρόπο ανάπτυξης επέλεξε ο συντάκτης του **Κειμένου 1** στη 2<sup>η</sup> παράγραφο («Η γλώσσα, λοιπόν, αναδύεται... τον πολιτισμό μας»); (μονάδες 7) Να εξηγήσετε ποια άποψη προσπαθεί να στηρίζει με τη συγκεκριμένη επιλογή. (μονάδες 8)

**Μονάδες 15**

### ΘΕΜΑ Δ

**Δ1.** Με αφορμή τα κείμενα που σας δόθηκαν, αποφασίζετε να γράψετε ένα άρθρο με θέμα τη γλώσσα μας. Σε αυτό εξηγήτε τη σημασία που έχει η γλώσσα για εσάς αλλά και για τον πολιτισμό μας. Το άρθρο σας θα δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου. (250-300 λέξεις)

**Μονάδες 30**